

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Middelbaar
Beroepsonderwijs

Van

Persoonsg...

T Persoonsgegevens

Datum

13 juni 2023

Referentie

38925314

Bijlagen

1) Concept kaderbrief
masterplan basisvaardigheden.

2) Onderzoeksrapport
professionele achtergrond van
mbo-docenten
basisvaardigheden en
burgerschap

Kaderbrief aanpak basisvaardigheden mbo

Aanleiding

Eerder heeft u toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de inzet en acties rondom basisvaardigheden voor het mbo. In dat kader bieden wij u bijgaand de concept kamerbrief 'aanpak basisvaardigheden mbo' aan ter besluitvorming. De met u besproken punten in het overleg van 6 juni 2023 zijn hierin verwerkt.

Gevraagd besluit:

1. Gaat u akkoord met ondertekening van bijgevoegde Kamerbrief?

Kernpunten

- Uit een analyse van de beschikbare examenresultaten Nederlands (zie toelichting) ontstaat het beeld dat het mbo de beheersing van basisvaardigheden Nederlandse taal van veel studenten versterkt en tekorten wegwerkt, gegeven het feit dat vmbo-leerlingen met achterstanden instromen.
- Tegelijkertijd haalt niet iedereen het basisniveau en is er meer zicht en grip nodig om uitspraken te kunnen doen over het beheersingsniveau van alle basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap). De inspectie heeft dit ook benoemd in de Staat van het Onderwijs 2023.
- In deze eerste brief over de aanpak basisvaardigheden mbo gaat u in op de noodzaak en opzet van deze aanpak en schetst u de lijnen waarlangs de basisvaardigheden de komende jaren in het mbo versterkt worden. Het gaat hierbij om Nederlands, rekenen en burgerschap.
- U kondigt drie actielijnen aan:
 - Het versterken van de kwaliteit van onderwijs en examinering;
 - Het versterken van de kwaliteit van docenten;
 - Het monitoren van het beheersingsniveau van de basisvaardigheden van studenten.
- U heeft verkennend onderzoek laten uitvoeren naar de professionele achtergrond van nu werkzame docenten basisvaardigheden. Het definitieve rapport hiervan komt binnenkort beschikbaar. We sturen het onderzoeksrapport mee met de brief. Aan de hand van deze uitkomsten gaat u aankomend jaar een verkenning doen samen met het veld naar de beste invulling van de ambitie uit het Coalitieakkoord om te komen tot *bevoegde* docenten basisvaardigheden en

burgerschap. Na deze verkenning neemt u een besluit over de eisen die u gaat stellen aan docenten basisvaardigheden in het mbo. Eind 2023 informeert u de kamer over de opbrengsten van de verkenning en in het voorjaar van 2024 stuurt u een brief aan de Kamer over uw besluit.

Toelichting

Politieke context en vervolgproces

- In het Coalitieakkoord wordt een masterplan basisvaardigheden aangekondigd met de ambitie om zichtbare verbeteringen op het gebied van onderwijskwaliteit in het algemeen en basisvaardigheden in het bijzonder te realiseren;
- Vanwege doorstroom van vo naar mbo is er een link met het masterplan basisvaardigheden funderend onderwijs. De aanpak voor het mbo is onderdeel van het masterplan basisvaardigheden, zoals aangekondigd in het coalitieakkoord, en bouwt daarmee voort op de inzet van de minister voor Primair en Voorgezet Onderwijs. Daarom zal deze Kamerbrief ook ter informatie worden aangeboden aan MPVO;
- Op 10 mei a.s. is de Staat van het Onderwijs gepubliceerd, waarin ook veel aandacht is geweest voor de basisvaardigheden. Op 26 juni a.s. vindt hierover een wetgevingsoverleg plaats;
- Op 13 september a.s. staat een commissiedebat mbo gepland, waar onder andere basisvaardigheden aan de orde zullen komen.
- Voor het zomerreces zal de Kamer worden geïnformeerd over het versterken van het burgerschapsonderwijs;
- Aan het eind van dit jaar informeert u de Kamer over de algehele voortgang op het masterplan basisvaardigheden mbo en uw besluit over de bevoegdheid;
- Bij de verdere invulling en uitvoering van de aanpak voor het mbo worden veldpartijen, zoals de MBO Raad, BVMO, NRTO en de bonden betrokken.

Acties uit het masterplan

- U verbetert de kwaliteit van het onderwijs en de examinering door te zorgen dat de landelijke wet- en regelgeving beter wordt ingericht. Daarnaast ondersteunt u mbo-scholen om de uitvoering van deze wettelijke eisen te optimaliseren met *evidence-informed* leren.
- Doordat de eisen voor rekenen onlangs al zijn aangepakt, is dat de enige basisvaardigheid die al in de fase van uitvoering zit. Voor Nederlands en burgerschap zitten we nog in het proces om de landelijke eisen te verbeteren.
- Daarnaast gaan we de kwaliteit van de docenten verbeteren, door invulling te geven aan de 'bevoegdheid basisvaardigheden en burgerschap' voor het mbo, die in het Coalitieakkoord wordt aangekondigd. De eisen die we gaan stellen aan de docenten, gaan we vormgeven in samenwerking met het veld.
- Tot slot zorgt u voor goede monitoring, zodat u het effect van de aanpak basisvaardigheden mbo in de gaten kunt houden en waar nodig kan bijsturen.

Krachtenveld:

- De inspectie pleit voor extra inzet rondom basisvaardigheden in het mbo. Zij zijn dan ook positief dat er actie wordt ondernomen.
- De MBO Raad is sceptisch over het masterplan basisvaardigheden. Zij vinden dat het mbo ervoor zorgt dat het merendeel van de studenten hun diploma kan halen en dat dat voldoende inzet is. Ook willen bestuurders dat de eisen voor het benoemen van docenten niet strenger worden, omdat zij dan minder autonoom zijn in hun aanstellingsbeleid. Wel zijn ze positief over de beweging om de basisvaardigheden beter te integreren met de beroepsvaardigheden.
- De vakbonden en de BVMBO zijn voorstander van het verstrengen van de eisen die aan docenten worden gesteld. Zij zouden het liefst zo dicht mogelijk de bevoegdheid uit het vo benaderen voor de basisvaardigheden en burgerschap in het mbo.
- Rondom burgerschap zijn er vele verschillende belangengroepen, die anders denken over wat er wel/niet moet worden opgenomen in de kwalificatie-eisen. Hierover wordt u separaat geïnformeerd in aanloop naar een brief over burgerschap die ook voor de zomer wordt verzonden.

Het huidige beeld van de beheersing van basisvaardigheden

- Uit een analyse van directie Kennis en de onderwijsinspectie op de basisvaardigheden in het funderend onderwijs¹ blijkt dat vmbo-leerlingen het minimale basisniveau (2F) voor een groot deel niet behalen. Veel leerlingen stromen met een achterstand op basisvaardigheden in bij de mbo-instellingen. Aan het eind van het derde leerjaar vmbo heeft ongeveer de helft van de leerlingen het 2F niveau niet behaald.
- Voor het mbo stelt de Inspectie in de Staat van het Onderwijs 2023² op basis van de gegevens van de centrale examens dat het referentieniveau 2F lezen en luisteren voor Nederlands niet altijd wordt gehaald (15% van niveau 2 en 7% van niveau 3 halen dit niet). Het gaat hier om onvoldoendes voor examenonderdelen die met goede cijfers op andere examenonderdelen gecompenseerd mogen worden, waardoor studenten wel hun diploma kunnen halen. De Inspectie ziet hier ruimte voor verbetering, omdat elke student zou moeten voldoen aan het referentieniveau. 2F is het referentieniveau dat minimaal nodig is om goed te kunnen functioneren in de maatschappij.
- De MBO Raad heeft recent ook onderzoek uitgevoerd onder haar leden, gebaseerd op beschikbare data uit de systemen van de scholen over de centrale examens en instellingsexamens Nederlands.³ Beide bepalen voor de helft het eindresultaat. De percentages voor de centrale examens taal (luisteren/lezen) zijn vergelijkbaar met die van de Inspectie, maar de instellingsexamens (spreken/schrijven) geven

¹[Factsheet MPBV \(rijkscloud.nl\)](https://rijkscloud.nl). Factsheets zijn nog niet openbaar gepubliceerd en worden daarom niet genoemd in de brief.

² De Staat van het Onderwijs wordt op 10 mei a.s. gepubliceerd.

³ Dit onderzoek wordt binnenkort gepubliceerd en omvat circa 80% van de leden. Het is nog niet openbaar en daarom niet genoemd in de brief.

een veel positiever beeld. Daardoor haalt 95% van de studenten een voldoende als eindcijfer en de overige 5% een vijf als eindcijfer (wat ook voldoende is voor diplomering).

- De eindcijfers voor rekenen zijn minder rooskleurig. Voor rekenen geldt dat de examenresultaten pas vanaf de lichte studenten die start in studiejaar 2022/2023 meetellen voor het halen van een diploma. Dit kan een verklaring zijn voor de lage resultaten. Daarom verwachten we vanaf aankomend jaar een stijging te zien.